

נספח 4א': תיאורי מקרה

תיאור מקרה 1

צוות במחלקה האוטיסטית בבית חולים פסיכיאטרי העניש את המאושפדים: הוטל על חולה איסור גורף לדבר כעונש על דיבור-יתר שלו. האיסור היה כה גורף עד שלא אפשר לחולה להתלונן על דברים בסיסיים כגון שהמים במקלחת היו חמים מדי. עונש נוסף היה שלילת התנועה החופשית של חולה בגין תנועה סטריאוטיפית שלו, אשר כללה הנחת כוס מלאה מים על ראשו, וכשהמים נשפכו על בגדיו, אסרו עליו להחליף את בגדיו הרטובים. עוד פורסם כי הצוות דרש ממטופל לאכול את כל אשר הוגש בצלחתו, עד כדי כך שהוכרח לאכול אף אוכל שפלט ולאכול מתחת לשולחן אם הוא סירב לאכול, ופנו אליו בטון תינוקי ומעליב אם הוא סירב לשתף פעולה.

(ידיעות אחרונות, 4.7.2004)

תיאור מקרה 2

נערה בת 19 וחצי בעלת ליקוי למידה על רקע אורגאני הגיעה לפגישות עם עובדת סוציאלית על רקע תלונות של קשיי הסתגלות ללימודים. בשיחות תיארה הנערה מערכת יחסים מורכבת עם הוריה ועם אחיה, הכוללת מריבות המלוות באלימות מילולית ובשמות גנאי כגון "זבל", "שמנה", "הלואי שתמותי" ואלימות גופנית מצד אחיה. הנערה תיארה חיים בתוך בית בתחושה מתמדת של פחד וחוסר מוגנות כתוצאה מההתעלמות ממנה ומאי קבלתה בידי בני משפחתה (עו"ס אתי זייד).

תיאור מקרה 3

- אביה של צעירה בעלת פיגור קל הלומדת בבית ספר מיוחד הגביל את תנועותיה ושמר עליה מכל משמר לבל תתרועע עם זרים. שכן שהכירה פיתה אותה ללכת עמו לחורשה הסמוכה למקום מגוריה, ושם אנס אותה... והיא רק כמהה הייתה לקשר קרוב עם בן-זוג...
- תושב ירושלים, גרוש בן 36, נעצר על ביצוע שורה של מעשי סדום ומעשים מגונים בילדים בני 4 עד 14, חלקם קרובי משפחתו. עוד נאשם כי ביצע מעשי סדום בצעיר בן כ-20 הלוקה בשכלו שפגש בבית הכנסת ובנערה בת 14 בעלת נזק מוחי שביקרה בבית קרוביו.

(מתוך יום עיון לאנשי מקצוע בנושא של איתור פגיעה)

תיאור מקרה 4

אדם הורשע בביצוע מעשה סדום בנסיבות מחמירות, מעשה מגונה בכוח ואינוס בצעירה בעלת פיגור שכלי כאשר הייתה בחודש השישי להריונה. חומר הראיה מלמד כי הנאשם ניצל את המתלוננת לסיפוק צרכיו המיניים במשך כשבע שנים, ובמהלכן היא ילדה לו שלושה ילדים שנמסרו למוסדות רווחה. הנאשם - שלא הכיר באבהותו כלפי שלושת הילדים - ניצל את שליטתו במתלוננת ואת פחדם של הוריה מפניו, ואילץ אותה, תוך שימוש בכוח ובאימים, לקיים יחסי מין עם שלושה מחבריו בנוכחותו, כאשר המתלוננת ממלאה, מתוך אימה ופחד, אחר הוראותיו. הראיה המרכזית אשר עמדה בבסיס ההרשעה הייתה עדותה של המתלוננת. במקרה זה קבע בית המשפט כי אפשר לראות במתלוננת אישה בעלת פיגור שכלי, ויחד עם זאת, למצוא בעדותה בסיס להרשעת הנאשמים.

(על-פי פסק דין 2445/98)

תיאור מקרה 5

"המשטרה עצרה גננת ועוזרתה בחשד שהתעללו בילדים חריגים שלומדים בגן של משרד החינוך והעירייה. הורי הילדים התלוננו במשטרה, בעקבות מידע שקיבלו ממתנדבות השירות הלאומי בגן. לפי התלונה, הגננת והעוזרת הטיחו את ראשיהם של הילדים בקיר, משכו בשערותיהם וכלאו אותם בתוך חדר. הגננת הכחישה בתוקף את החשדות. היא הודתה שכדי ליצור קשר עם הילדים, הלוקים בפיגור קשה ובבעיות תחושה, היא משתמשת בשיטות פיזיות, בין השאר ב"נגיעות חזקות במברשות". לטענתה, "זוהי שיטת טיפול מוכרת ומקובלת".

(חורי, הארץ, 6.11.2004)

תיאור מקרה 6

"ילדה בת 11 חירשת ודוברת שפת סימנים, מופנמת ושקטה, היא בת למשפחה אתיופית מרובת ילדים, שבה כולם שומעים ואיש מבני המשפחה אינו יודע שפת סימנים. באחד הימים הגיעה חונכת לביקור בביתה ומצאה את הדלת פתוחה ואת הילדה צופה בטלוויזיה עם הגב לדלת. התקרבה אליה בזהירות, טפחה קלות על גבה. הילדה הסתובבה לאחור בפליאה, כי היא לא ידעה היכן אמה, והחלה לחפש אותה ברחבי הבית. לאחר כמחצית השעה חזרה האם עם סלים בידה. 'מדוע לא סיפרת לילדה שאת הולכת?' שאלה החונכת את האם, והתשובה לא איחרה לבוא: 'בשביל מה? היא ממילא לא מבינה...' "

(אבני)

תיאור מקרה 7

"היא נהגה להסתובב בעיר שעות רבות, בבגדים מרופטים שאינם הולמים את גילה, בקומה כפופה, בשיער לא מסודר, פונה לעוברים ולשבים בבקשה לכסף, לאוכל, לתשומת לב. אישה בת 30 בעלת פיגור שכלי הגרה עם אמה בעיר במרכז הארץ. כשבירה העובדת הסוציאלית את הנושא אמרה האם: 'אני לא יודעת מה לעשות, אנחנו רבות כל הזמן. היא מסרבת לשמוע לי ועושה כרצונה.' המון ייאוש וחוסר אונים נשמעו בקולה, ואולי אף בקשה לעזרה..."

(מרים מורבר)